

Popa Tanda de Ion Slavici - prezentare generala

a.) Definirea speciei

Nuvela (termenul provine din fr. nouvelle, it. novella - "noutate, nuvela ") se poate defini incepand cu secolele al XIV- lea si al XV- lea, ca naratiune in proza, uneori si in proza - de ex. Nuvele in proza a lui La Fontaine -,cu un singur fir epic, urmarind un conflict unic, concentrat; prsonajele, nu prea numeroase, sunt caracterizate succint, in functie de contributia lor la desfasurarea actiunii.

b.) Caracterizarea nuvelei

Nuvela prezinta de cele mai multe ori :

- fapte verosimile;
- un singur conflict;
- intriga riguros construita;
- tendinta spre obiectivare;
- accentul pus mai mult pe definirea personajului.

Nuvela Popa Tanda, scrisa in 1873 dar publicata abia in 1875 in revista "Convorbiri literare ", este inclusa in volumul de debut editorial "Novele din popor ", aparut in 1881. Popa Tanda face parte din categoria nuvelor inspirate din lumea satului ardelenesc, cu deznodamant fericit (ex. La crucea din sat, Gura satului, Scormon). I. Slavici reconstituie veridic, realist universul rural, printr-o tehnica de sorginte dickensiana, aceea a aglomerarii detaliilor semnificative. Prin nuvelele sale, I.Slavici pune bazele asa - numitului "realism poporan ".

Nuvela este, potrivit lui Pompiliu Marcea, o ilustrare a ideii morale ca "omul sfinteste locul ", ca "viata merita sa fie traita prin placerile firesti pe care le ofera ".

c.) Titlul nuvelei

Titlul nuvelei este constituit din substantivul "popa "si substantivul propriu "Tanda ", porecla data preotului randafir de satenii din Saraceni, un derivat regresiv de la verbul "a tandali ".

d.) Structura compozitionala

Nuvela are o structura clasica, prezentand toate momentele specifice subiectului.

1.)Incipitul nuvelei, in care se contureaza si expozitiunea, este unul pregatitor, de tip captatio benevolentiae. In acest prim moment, I.Slavici isi prezinta direct protagonistul, infatisandu-l atat unele insusiri ("correct, drept, aspru, intrand in conflict cu satenii si cu protopopul), cat si originea (" este unul din cei 2 copii ai dascalului Pintilie din Butucani "). Tot acum este fixata coordonata spatiala - satul Saraceni, asezat in Valea Seaca, un sat cu nume predestinat, in care casele arata

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

jalnic, curtile nu au garduri, biserica sta sa cada, iar pamanturile se paraginiseră. Preotul constata de la inceput saracia lucie a oamenilor si, implicit, a satului, dar se hotaraste sa ramana in localitate si sa-l schimbe pe sateni. Aceasta hotarare constituie si 2.) intriga actiunii, cauza care declanseaza desfasurarea intamplarilor ulterioare.

3.) Desfasurarea actiunii cuprinde un lant de evenimente ce ilustreaza ideea de reminiscenta confucianista potrivit careia orice individ are datoria morala de a tinde spre perfectiune individuala. Pentru a face din saraceni oameni harnici, parintele Trandafir incepe cu predica, impresionandu-l, dar fara efecte in plan practic, continua cu sfatul, cu batjocura si cu ocară, dar totul este zadarnic. Mai mult de atat, satenii, deranjati de insistentele preotului vor sa scape de el, dar episcopul ii da dreptate lui Trandafir si nu-l muta in alt sat.

Dezamagit de lipsa de reactie a saraceniilor, preotul procedeaza in mod mai practice, oferind exemplul personal. Mai intai isi repara casa, isi imprejmuieste curtea cu gard, face cateva straturi pe care cultiva zarzavaturi, apoi seamana porumb pe langa gard, folosindu-se de un plug, un cal si 2 boi imprumutati de la 2 sateni. Incepe sa-si gospodareasca terenurile de la marginea satului si, din zestrea sotiei, isi cumpara un car si 2 cai, cu care, ajutat de clopotar, isi lucreaza pamanturile. Parintele Trandafir se apuca de impletit lese, din care mai si vinde, reusind sa-l antreneze la aceasta munca si pe unii dintre sateni. Aceasta este o dovada ca treburile se misca si incercarile lui Trandafir incep sa-si arate roadele.

4.) Situatia dificila este depasita, actiunea atingand astfel cota ei maxima, punctual culminant. Asa se explica faptul ca partea a treia a nuvelei ne infatiseaza parca un alt spatiu, un alt dăcor decat cel de la inceput, o imagine rasturnata a satului Saraceni, devenit de nerecunoscut. Din departare s zaresc o biserica frumoasa, gradinile intesate cu pomi, scoala, primaria si casele instarite si curate ale satului.

5.) Deznodamanul il aduce in prim plan pe acelasi preot Trandafir care, desi trecuse prin nenumarate intamplari, este la fel ca la inceput "verde, vesel si harnic". Timpul nu l-a iertat insa nici pe el, parul si barba carunte tradandu-l varsta. El a devenit bunic, ii rasfata pe nepoti si traieste la batranete satisfactia ca a reusit sa-l schimbe pe saraceni.

-TIPOLOGIA-

Lumea aparta a nuvelei Popa Tanda a lui I. Slavici este creionata si prin intermediul personajelor, care o populeaza si o reprezinta. Astfel, exista un personaj principal, un personaj eponim, cel a carui porecla da titlul nuvelei, preotul Trandafir - popa Tanda, personaje secundare - satenii (personaj colectiv), preoteasa, clopotarul Cozonac, Marcu Florii Cucului, Mitru Catanas - sau episodice - Mariuca, Ileana, Trandafirica, Costel, familia preotului.

Protagonistul nuvelei este preotul Trandafir, present in toate momentele actiunii si infatisat in evolutia sa. Fiind unul dintre cei 2 copii ai dascalului Pintilie, Trandafir devine preot, isi intemeiaza o familie in care la un moment dat se aflau "3 copii mici, al patrula de lapte" si isi profesaza meseria aproape 2 ani la Butucani, satul natal. In urma unor dispute cu enoriasii, este mutat in Saraceni, un sat care-si merita numele, avand in vedere aspectul lui si starea materiala a locuitorilor.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Personajul este rezultatul combinarii a 2 procedee de caracterizare :

- caracterizarea directa realizata de narator inca din expozitiune. Prezentarea naratorului omniscient este una obiectiva, I.Slavici relevand deopotriva calitatile personajului ("un om bun; a invatat multa carte si canta mai frumos decat chiar raposatul tatal sau "; este "harnic si grijitor ") cat si defectele (rigiditatea in relatiile cu semenii sai).

Aceste insusiri si defecte sunt infatisate in continuare in opera si indirect, prin faptele si prin atitudinea acestuia sau prin felul sau de a vorbi. Numit preot in Saraceni, analizeaza situatia cu luiditate si isi da seama ca trebuie "sa faca din poporenii sai oameni harnici ".

Cu o energie iesita in comun si cu o uimitoare tenacitate, preotul Trandafir isi incepe actiunea prin predici care impresioneaza pe ascultatori, dar n-au nici o consecinta practica. Preotul isi diversifica apoi strategiile : ocară, vorba muscatoare, ironia. Nu se schimba insa nimic deoarece preotul este perceput de sateni ca o persoana din afara comunitatii. Trandafir intelege ca singura modalitate de a-l schimba pe enoriasi este exemplul personal. El adopta modul de influenta "din aproape in aproape ", determinandu-l pe sateni sa deina receptivi la nou.

Daca atitudinea satenilor fata de preot este oscilanta si evolueaza de la toleranta la ostilitate si apoi la acceptare si chiar la admiratie, cea a naratorului este constanta. Preotul Trandafir, tip odiseic, complex, labirintic, imprevizibil. Este un personaj oglinda ce "exprima permanent conceptia, punctual de vedere al autorului.

-STILUL-

Incepand cu sec. XX si cu formalismul rusesc s-a facut o distinctie clara intre naratiunea ca povestire (= fabula, trama, diegesis) si naratiunea ca discurs (= discurs narativ). Discursul narativ, care exprima viziunea naratorului asupra celor relatate, presupune abordarea catorva aspecte specifice:a.) spatiul si timpul naratiunii,b.) modalitatea d construire a textului literar (= viziunea, punctual de vedere asupra povestirii).

a.) Spatiul naratiunii sugerat de cele 2 descrieri, de la inceputul si de la sfarsitul nuvelei prezentate in opozitie, apartine mediului rural, infatisand un dĂ©cor tipic satului de munte. Satul, ce aminteste de Brostenii lui I.Creanga, este inchis intre munti si ascunde case prevazute cu acoperis din paie si fan, cu cuptor, cu prispa batraneasca. Descrierea initiala sugreaza saracia; in antiteza, finalul nuvelei dezvaluie imaginea unui sat de nerecunoscut, u gradini indesate de pomi, cu cas ingrijite, cu biserica si scoala.

Naratiunea nu se desfasoara numai intr-un spatiu, ci si intr-un anumit timp.

Timpul evenimential, timpul naratiunii este oarecum vag sugerat. Este perioada patrunderii in lumea satului a relatiilor noi, capitaliste, care le ofera satenilor posibilitatea valorificarii bunurilor materiale. Nucleele (alcatuite dintr-un lant de microactiuni - tip) sunt prezentate prin inlantuire intr-

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ordine temporală, o ordine continuă și cronologică.

b.) Având în vedere relația autor - narator - personaj, putem spune că în această nuvelă există o focalizare zero (= narativ non-focalizant), o narativ cu autor omniscient. Utilizarea persoanei a III-a precum și non-identitatea dintre narator și personaj sugerează existența unui regim narativ heterodiegetic.

Creator al așa numitului "realism popular", I. Slavici cultiva permanent oralitatea, care reprezintă calitatea stilului unei opere beletristice de a părea vorbit, prin folosirea unor elemente de limbă vorbită. Oralitatea este asigurată de :

- plăcerea paremiologică, folosirea proverbelor și zicătorilor;
- prezența masivă a construcțiilor exclamative sau interogative care conțin vocative, imperative ori interjecții;
- alternarea vorbirii directe cu vorbirea indirectă sau cu așa numitul stil indirect liber;
- întrebuințarea unui număr impresionant de regionalisme sau cuvinte și expresii populare.